

Raahen kaupungin jätehuollon järjestäminen

Rakennetun ympäristön lautakunta 12.02.2025 § 25

99/11.03.02/2025

Valmistelija ympäristöinsinööri Aino Alatalo

Raahen jätehuollon järjestämistä tulee arvioida uudelleen, koska edellisten päätösten jälkeen mm. jätelaki on muuttunut ja tuonut lisää vastuita kunnalle esim. tekstiilijätteen keräyksen järjestäminen sekä bio- ja pakkausjätteen kuljetusjärjestelmän siirtyminen kunnan vastuulle. Jätehuollon toimivan järjestämisen vuoksi on tarpeellista tarkastella eri vaihtoehtoja ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia.

EU:sta on Suomen lainsäädäntöön tullut ns. ensisijajärjestys (jätelaki 8 §), jonka mukaan on 1) vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta, 2) uudelleenkäytettävä jäte, 3) kierrätettävä jäte materiaalina, 4) hyödynnettävä energiana ja 5) loppukäsiteltävä (eli kaatopaikka on vasta viimeinen vaihtoehto). Lisäksi EU:n kierrätystavoitteiden saavuttaminen vaatii huomattavaa toiminnan kehittämistä. Jäteasetuksen mukaan yhdyskuntajätteestä onkin vuoteen 2035 mennessä kierrätettävä 65 prosenttia. Tällä hetkellä koko Suomessa ollaan vielä kaukana tuosta tavoitteesta, koska jätteen polttoa ei lasketa kierrättämiseksi.

Nykytilanteessa Rakennetun ympäristön lautakunta vastaa Raahessa jätehuollon järjestämisestä ja toimii jätehuoltoviranomaisena. Raahen kaupungilla on oma jätetaksa ja jätehuoltomääräykset sekä rekisterit ml. kompostirekisteri. Kaupunki vastaa jäteaseman toiminnasta ja siirtokuormauksesta. Raahessa kaikki yhdyskuntajätteet otetaan vastaan Kiiluntien jäteasemalle lukuun ottamatta bio- ja pakkausjätteitä.

Raahen kaupunki on liittynyt 2016 osakkaaksi ns. ulkojäsenenä Oulun jätehuolto Oy:öön, joka on sittemmin muuttunut Kiertokaari Oy:ksi. Kiertokaari Oy on kuntien omistama jäteyhtiö, josta Raahen omistaa 2,6 %. Ulkojäsenenä Raahen kaupunki toimittaa yhdyskuntajätteet Kiertokaarelle käsiteltäväksi, mutta vastaa muutoin itse jätehuollon järjestämisestä. Jätteistä maksetaan Kiertokaaren taksan mukainen vastaanottohinta sekä kuljetus Ouluun. Lisäksi osa jätehuollon järjestämisen tehtävistä on annettu Kiertokaari Oy:n hoidettavaksi, kuten bio- ja pakkausjätteiden kuljetuksien sekä kaupungin omien kiinteistöjen jätekuljetuksen järjestäminen.

Nykytilanteen sopimukset Kiertokaaren kanssa eivät ole ajan tasalla. Toiminnan kehittäminen on hankalaa epäselvän sopimustilanteen vuoksi, mutta tarvetta olisi esimerkiksi investoida biojätteen siirtokuormausasemaan ja lisätä lajiteltavien jätėjakeiden määrää.

Vaihtoehtoja Raahen jätehuollon järjestämiseksi on useita:

1. Jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana nykyisellä tavalla Kiertokaaren osakkaana.

Toimintamalli vaatii kaupungille omia työntekijöitä jätehuollon järjestämiseksi ja viranomaistyön hoitamiseksi. Nykyisillä resursseilla esimerkiksi ei ole mahdollista järjestää bio- ja pakkausjätteen kuljetuksia kaupungin omana työnä. Kaupunki omistaa jäteaseman rakenteet ja vastaa uusista investoinneista itse. Sopimustilanne ja vastuut tulisi selventää.

2. Jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana, mutta vaihdetaan yhteistyökumppania.

Toimintatapa vaatii resurssien lisäämistä kaupungille ja useita avoimia kilpailutuksia. Tässä tilanteessa kaupungin pitäisi itse kilpailuttaa kaikkien jätėjakeiden vastaanottoaikat sekä kuljetukset ja kilpailutuksiin sisältyy aina epävarmuus hinnoista. Myös bio- ja pakkausjätteen kuljetukset pitäisi kilpailuttaa kaupungin toimesta sekä hoitaa tähän liittyvä asukkaiden sopimushallinta ja laskutukset. Tässä vaihtoehdossa kaupunki itse omistaisi kaiken ja päättäisi kaikesta jätehuoltoon liittyvästä.

3. Liitytään täysjäseneksi kuntien omistamaan jäteyhtiöön. Ensisijaisina vaihtoehtoina ovat Kiertokaari tai Vestia.

Kyseisessä toimintamallissa jätehuoltoviranomaisen tehtävät siirtyisivät kuntien yhteiselle jätelautakunnalle ja toiminnan operatiivinen järjestäminen ja kehittäminen jäteyhtiölle. Vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon olisi lautakunta- ja hallituspaikan kautta. Resurssien tarve kaupungilla vähenisi. Toiminnan pyörittäminen ja kehittäminen olisi selkeää, koska kaikki vastuut toiminnan järjestämisestä kuuluisivat yhdelle taholle. Investoinnit siirtyvät jäteyhtiön vastuulle. Kuntalaisten palvelutaso todennäköisesti parantuisi. Kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta siirryttäisiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Jätehuollon järjestämiseen liittyvä materiaali löytyy lautakunnan jäsenille jaetusta OneDrive -kansista.

Päätösesitys

Päätösesitys annetaan kokouksessa.

Päätös

Asian esittelyssä käytiin läpi Raahen kaupungin vaihtoehdot jätehuollon järjestämiseksi. Keskustelun aikana Marita Tuhkala esitti, että asia jätetään pöydälle. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Keskustelun kuluessa Jarkko Vimpari teki päätösesityksen, että rakennetun ympäristön lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Raahen kaupunki aloittaa neuvottelut täysjäseneksi liittymisestä Vestian kanssa. Tällöin kaikki jätehuollon tehtävät siirrettäisiin Vestialle ja jätehuoltoviranomaisen tehtävät yhteiselle jokilaakson jätelautakunnalle.

Perustelut:

Jätehuoltoyhtiöön liittyminen täysjäseneksi varmistaa asiantuntevan henkilöresurssin jätehuollon järjestämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Usean kunnan yhteinen jäteyhtiö tarkoittaa suurempaa jätevolyyymia, mikä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa kuntalaisille edullisemmän jätehuollon.

Täysjäsenyydessä kuntalaisten palvelut paranevat mm. etävalvotuilla lajittelupihdoilla ja Rinki Oy:n keräysverkostoa tukevilla pakkausjätteen lajittelupisteillä. Lisäksi kuntalaisilla on selkeämpää asioida vain yhden toimijan kanssa verrattuna nykyiseen toimintamalliin, jossa eri asioita hoitavat eri tahot.

Päätöksestä on tehty yritysvaikutusten arviointi.

Marita Tuhkala teki vastaesityksen, että jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana, mutta kilpailutetaan yhteistyökumppani. Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Rakennetun ympäristön lautakunta hyväksyi teknisen johtajan päätösesityksen. Marita Tuhkala esitti eriävän mielipiteen, joka liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.